

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 301/06-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť V. B., K., zastúpeného advokátom JUDr. F. C., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, personálnym rozkazom riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice č. 159 z 24. septembra 2003, rozhodnutím Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-3-45/50-2003 z 25. novembra 2003 a rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 SŽ 110/04 z 28. februára 2005 a sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/2005 z 26. januára 2006 a takto

rozhodol:

Sťažnosť V. B. odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2006 doručená sťažnosť V. B., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), personálnym rozkazom riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice č. 159 z 24. septembra 2003 (ďalej len „personálny rozkaz“), rozhodnutím Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej aj „generálne riaditeľstvo“) č. GR ZVJS-3-45/50-2003 z 25. novembra 2003 a rozsudkami

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 1 SŽ 110/04 z 28. februára 2005 a sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/2005 z 26. januára 2006.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol personálnym rozkazom prepustený zo služobného pomeru príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže podľa § 192 ods. 1 písm. e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 79/1998 Z. z.“).

Sťažovateľ proti tomuto personálnemu rozkazu podal odvolanie generálnemu riaditeľstvu, ktoré bolo zamietnuté, a teda personálny rozkaz bol potvrdený. Sťažovateľ spolu s ďalšími osobami podal najvyššiemu súdu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľstva. V tejto žalobe bola podľa názoru sťažovateľa precízne a podrobne opísaná skutková a právna genéza administratívno-správneho sporu, ako aj dôvody, na základe ktorých boli z objektívnych príčin nezákonným spôsobom zaobstarané maturitné vysvedčenia. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 SŽ 110/04 z 28. februára 2005 žalobu sťažovateľa zamietol. V odôvodnení tohto rozsudku sa podľa tvrdenia sťažovateľa argumentuje tým, že prepúšťací dôvod bol opodstatnený a uplatnený včas. Pretože sťažovateľ nesúhlasil s odôvodnením uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu, 14. apríla 2005 podal proti nemu odvolanie, v ktorom okrem iného poukázal na viacero ustanovení zákona č. 79/1998 Z. z., ktoré služobný orgán podľa sťažovateľa nesprávne a aj nezákonne aplikoval na sťažovateľov prípad, ďalej poukázal na to, že neboli zohľadnené všetky skutočnosti a okolnosti prípadu, sankcia spojená s prepustením zo služobného pomeru je neprimerane prísna a že nebol informovaný o lehote a možnosti dosiahnutia požadovaného vzdelania.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/2005 z 26. januára 2006 tak, že napadnuté rozhodnutie potvrdil.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vydal tento nález:

Personálnym rozkazom riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice č. 159 z 24. septembra 2003, rozhodnutím Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-3-45/50-2003 z 25. novembra 2003 a rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 SŽ 110/04 z 28. februára 2005 a sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/2005 z 26. januára 2006 bolo porušené základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

1. Ústavný súd konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ okrem iného napadol personálny rozkaz riaditeľa č. 159 z 24. septembra 2003, rozhodnutie generálneho riaditeľstva č. GR ZVJS-3-45/50-2003 z 25. novembra 2003 a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ 110/04 z 28. februára 2005, ktorým bolo rozhodnuté o jeho žalobe o preskúmanie zákonnosti uvedeného rozhodnutia riaditeľstva tak, že ju zamietol. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnutý personálny rozkaz a rozhodnutie generálneho riaditeľstva, keďže proti nim boli prípustné riadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ využil, a rovnako tak nemá

ústavný súd právomoc preskúmavať ani označený prvostupňový rozsudok najvyššieho súdu, pretože o odvolaní proti nemu rozhodoval najvyšší súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/05 z 26. januára 2006. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/05 z 26. januára 2006 možno zo sťažnosti vyvodit', že sťažovateľ vidí porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie a základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu v spôsobe, akým sa najvyšší súd vysporiadal s vykonanými dôkazmi v rámci ich hodnotenia a následného vyvedenia zodpovedajúcich skutkových a právnych záverov v jeho meritórnom konečnom rozhodnutí.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu pristupujú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečená zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru (III. ÚS 136/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu nie je ústavný súd súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy označeným rozsudkom najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov.

Sťažovateľ sa ochrany svojich práv mohol podľa Občianskeho súdneho poriadku účinne domáhať, a aj sa domáhal, využitím riadneho opravného prostriedku - odvolania. Najvyšší súd bol teda v rámci odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/05 súdom, ktorý rozhodol v zmysle čl. 127 ústavy o ochrane práv a slobôd sťažovateľa, porušenie ktorých v sťažnosti podanej ústavnému súdu namieta.

V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa (rozsudkom sp. zn. 1 SŽ-o-NS 120/05 z 26. januára 2006) sú zlúčiteľné s označeným článkom dohovoru a ústavy.

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo vyplýva aj z nasledujúcej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku: *„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nebolo možné vyhovieť. Skutkový stav vo veci bol dostatočne zistený a sporný medzi účastníkmi nebol. Z neho vyplynulo, že žalobca predložil žalovanému falošný doklad – maturitné vysvedčenie, na základe ktorého bol zaradený do stálej štátnej služby, aj keď nespĺňal potrebné kvalifikačné predpoklady. Žalobca za finančnú úplatu zaobstaral maturitné vysvedčenie, ktoré predložil žalovanému, a ktoré slúžilo ako podklad pre jeho zaradenie do stálej štátnej služby. Inak by žalobca spadal do prípravnej štátnej služby, čo by sa odzrkadlilo na jeho postavení a na finančnom ohodnotení. Tak ako súd, konajúci ako súd prvého stupňa, tak aj odvolací súd konštatoval, že žalobca si bol vedomý svojho konania, a to v záujme získania výhod na žalovanom, pričom si plne uvedomoval nekalosť a amorálnosť svojho konania. Na takomto konaní nebolo možné zohľadniť pohnútky žalobcu, pretože rozhodujúcim bolo jeho konanie, ktoré bolo nezlúčiteľné s výkonom štátnej služby tým skôr, že išlo o príslušníka, ktorého viazala služobná prísaha. Závery napadnutého rozhodnutia týkajúce sa plynutia lehôt a procesného konania boli v súlade so zákonom, teda správne a odvolací senát ich v plnom rozsahu akceptoval. Podľa ustanovenia § 244 ods. 1 OSP súdy v správnom súdnictve preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Toto ustanovenie bolo základom pre postup súdov pri preskúmaní rozhodnutia žalovaného. Súdy konštatovali, že konanie žalovaného bolo v súlade so zákonom, bol správne a dostatočne zistený skutkový stav, ktorý dával dostatočný obraz pre vyvodenie právneho záveru voči žalobcovi v súlade so zákonom. Za týchto okolností odvolací súd preto potvrdil napadnutý rozsudok ako zákonný, postupujúc podľa ustanovenia § 219 OSP.“*

Predmetné rozhodnutie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá

by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama o sebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03).

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že odvolací súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu v dokazovaní vykonanom v správnom súdnictve. Pretože namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a za tejto situácie nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 112/05).

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľom označenými právami, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2006